

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Beginsel en begrip van verdeling

Sikkema, T.H.

Citation

Sikkema, T. H. (2018, November 22). *Beginsel en begrip van verdeling*. *Meijers-reeks*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/67088>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/67088>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/67088> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Sikkema, T.H.

Title: Beginsel en begrip van verdeling

Issue Date: 2018-11-22

Beginsel en begrip van verdeling

Beginsel en begrip van verdeling

PROEFSCHRIFT

ter verkrijging van
de graad van Doctor aan de Universiteit Leiden,
op gezag van Rector Magnificus prof. mr. C.J.J.M. Stolker,
volgens besluit van het College voor Promoties
te verdedigen op donderdag 22 november 2018
klokke 16.15 uur

door

Teije Heinze Sikkema

geboren te Harlingen

in 1971

Promotores:

prof. mr. W.G. Huijgen

prof. dr. F. Sonneveldt

Promotiecommissie:

mr. dr. P.C. van Es

prof. mr. T.J. Mellema-Kranenburg

prof. mr. B.E. Reinhartz (Universiteit van Amsterdam)

prof. mr. F.W.J.M. Schols (Radboud Universiteit Nijmegen)

Lay-out: Anne-Marie Krens – Tekstbeeld – Oegstgeest

Druk: ProefschriftMaken – www.proefschriftmaken.nl

© 2018 T.H. Sikkema

ISBN 978 94 9301 997 3

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

*aan mijn ouders
aan Marga*

Inhoudsopgave

	LIJST VAN AFKORTINGEN	xi
1	INLEIDING	1
1.1	Belang	1
1.2	Probleemstelling	2
1.3	Opzet	5
1.4	Methode	6
1.5	Behandeling	6
1.6	Terminologie	8
1.7	Onderzoek	9
2	INTRODUCTIE TOT VERDELING	11
2.1	Modellen van mede-eigendom	11
2.2	Mede-eigendom en scheiding	13
2.3	Gemeenschap en verdeling naar Nederlands recht	16
2.4	Gemeenschap en verdeling naar Belgisch recht	19
2.5	Slotopmerking	25
3	TOTSTANDKOMING VAN HET VERDELINGSBEGRIIP IN HET NBW	27
3.1	Van Meijers tot NBW	27
3.2	Van één naar twee volzinnen (GO)	29
3.3	Tweede volzin (GO) in de literatuur	31
3.4	Tweede volzin (NvW)	34
3.5	Het leveringsvereiste	37
3.6	Verdeling en levering	39
4	VERDELING IN TWEE VOLZINNEN	43
4.1	Inleiding	43
4.2	Opbouw van het verdelingsbegrip	43
4.3	Verdeling als causa voor levering	44
4.4	Een voor rekening van de gemeenschap komende schuld	50
4.5	Novatie van de causa	51
4.6	Geen novatie van de leveringshandeling	53
4.7	Inbetalinggeving	57
4.8	De nadere overeenkomst	62
4.9	De causa naar keuze: alternatief en exclusief	64

5	MAATSTAF VOOR VERDELING	69
5.1	Inleiding	69
5.2	Hetgeen als geldend recht aanvaard wordt	69
5.3	HR 20 juni 1951	70
5.4	Formuleringen van scheiding en verdeling	72
5.5	Heeft verdeling noodzakelijk verdeeldheid tot gevolg?	76
5.6	Maatstaf voor verdeling	79
5.7	Rechtsvergelijking	81
5.8	Slotbeschouwing	83
6	VERKRIJGEN KRACHTENS VERDELING	85
6.1	Inleiding	85
6.2	Verkrijgen volgens het verdelingsbegrip	86
6.3	Differentiatie binnen het begrip 'verkrijgen'	89
6.4	Interpretatie van het begrip 'verkrijgen'	91
6.5	Uitvoering van koop tevens verdeling	92
6.6	Differentiatie binnen titel 3.7 BW	94
6.7	Overbedeling en onderbedeling	95
6.8	Financiële consequenties	97
6.9	Verkrijgen en medewerken door deelgenoten	99
6.10	De rechtshandeling 'krachtens welke' wordt verkregen	101
6.11	Reikwijdte van verkrijgen in het kader van verdeling	103
6.12	De opvatting van Kleijn	106
6.13	Casusposities	109
7	SUBJECT IN HET KADER VAN VERDELING	117
7.1	Inleiding	117
7.2	Enige vragen van uitleg omtrent deelgenoten	117
7.3	Twee benaderingen van het begrip 'deelgenoten'	118
7.4	De onderliggende rechtsverhouding nader beschouwd	120
7.5	Nadere omlijning van begrip 'deelgenoten'	122
7.6	Ten minste of uitsluitend alle deelgenoten?	126
7.7	Medewerking	127
7.8	Subjectieve vrijheid en gebondenheid: art. 3:182 BW	129
7.9	Subjectieve vrijheid en gebondenheid: overige wetsbepalingen	137
8	OBJECT IN HET KADER VAN VERDELING	141
8.1	Inleiding	141
8.2	Object van verdeling	141
8.3	Object van levering	143
8.4	Gemeenschap zonder object: schuldengemeenschap	147
9	BEGRIIP VAN VERDELING	157
9.1	Inleiding	157
9.2	Goederentrein van verdeling	157
9.3	Verdelingsbegrip: eerste volzin	158

9.4	Verdelingsbegrip: tweede volzin	161
9.5	Begrip van verdeling: materiële kenmerken	162
10	CONCLUSIE EN SAMENVATTING	165
	SUMMARY	169
	LITERATUURLIJST	173
	JURISPRUDENTIEREGISTER	185
	LIJST VAN KAMERSTUKKEN	189
	AANSCHRIJVINGENREGISTER	191
	TREFWOORDENREGISTER	193
	CURRICULUM VITAE	197

Lijst van afkortingen

A-G	Advocaat-Generaal
aant.	aantekening
<i>Arr. Cass.</i>	<i>Arresten van het Hof van Cassatie</i>
BBW	Belgisch Burgerlijk Wetboek
BGB	Bürgerliches Gesetzbuch
BNB	<i>Beslissingen Nederlandse Belastingrechtspraak</i>
BW	Burgerlijk Wetboek
Cass.	Hof van Cassatie
CC	Code Civil
concl.	conclusie
c.s.	cum suis
D.	Digesten
ECLI	European Case Law Identifier
<i>FED</i>	<i>FED Fiscaal weekblad</i>
GO	Gewijzigd Ontwerp van Wet
<i>Handelingen I</i>	<i>Handelingen van de Eerste Kamer</i>
HR	Hoge Raad
Inv.	Invoeringswet
JPF	<i>Jurisprudentie Personen- en Familierecht</i>
jo.	juncto
<i>Kamerstukken I</i>	<i>Kamerstukken van de Eerste Kamer</i>
<i>Kamerstukken II</i>	<i>Kamerstukken van de Tweede Kamer</i>
KNB	Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
L.v.Antw. II Inv.	Lijst van Antwoorden door de Minister van Justitie
L.v.Vr. II Inv.	Lijst van Vragen door de vaste Commissie voor Justitie uit de Tweede Kamer
m.nt.	met noot
MO	Mondeling Overleg van de vaste Commissie voor Justitie uit de Tweede Kamer met de Minister van Justitie (tevens eindverslag)
MvA II	Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer
MvT	Memorie van Toelichting
NBW	Nieuw Burgerlijk Wetboek
<i>NJ</i>	<i>Nederlandse Jurisprudentie</i>
NvW	Nota van Wijziging
NW 2	Tweede Nota van Wijziging
OBW	Oud Burgerlijk Wetboek
OM	Ontwerp Meijers
<i>Parl. Gesch.</i>	<i>Parlementaire Geschiedenis</i>

<i>Pas.</i>	<i>Pasicrisie belge contenant les arrêts rendus par la Cour de cassation ainsi que les discours prononcés devant elle</i>
<i>PW</i>	<i>Periodiek Woordenboek</i>
<i>r.o.</i>	rechtsoverweging
<i>RW</i>	<i>Rechtskundig Weekblad</i>
<i>Stb.</i>	<i>Staatsblad</i>
<i>Stcrt.</i>	<i>Staatscourant</i>
<i>t.a.p.</i>	ter aangehaalde plaatse
<i>TM</i>	Toelichting Meijers
<i>W</i>	<i>Weekblad van het recht</i>
<i>Wbr</i>	Wet op belastingen van rechtsverkeer
<i>WPNR</i>	<i>Weekblad voor Privaatrecht, Notariaat en Registratie</i>
<i>WvK</i>	Wetboek van Koophandel